

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD- 2068, Chișinău, str. Alecu Russo ,1
E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 04.02.2022

Nr. ASO-08

Plenul Consiliului Concurenței,

acționând în temeiul art. 41 al Legii concurenței nr. 183/2012, art. 12 și art. 20 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, Hotărârii Parlamentului privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței nr. 331 din 30.11.2018,

analizând raportul privind monitorizarea schemei de ajutor de stat existent acordat în temeiul prevederilor art. 103 (2) alin. (7) al Codului fiscal și art. 4 alin. (18) din Legea pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal nr. 1417 din 17.12.1997 și materialele anexate

A CONSTATAT:

1. În conformitate cu art. 341 din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de aliniere a schemelor de ajutor de stat existente la acquis-ul Uniunii Europene în materie de ajutor de stat.
2. Potrivit art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 (în continuare – Legea cu privire la ajutorul de stat), ajutor existent este ajutor de stat, respectiv schemă de ajutor de stat sau ajutor individual, care exista înainte de intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat (din data de 16.08.2013).
3. În conformitate cu prevederile art. 19 alin. (3) al Legii cu privire la ajutorul de stat, furnizorul ajutorului de stat urmează să prezinte Consiliului Concurenței toată informația necesară pentru Registrul ajutoarelor de stat.
4. Potrivit prevederilor art. 20 al Legii cu privire la ajutorul de stat, Consiliul Concurenței are obligația să monitorizeze ajutoarele de stat existente în derulare pentru a verifica respectarea prevederilor actelor juridice în baza cărora acestea au fost acordate.
5. Totodată, în conformitate cu art. 12 al Legii cu privire la ajutorul de stat, dacă în urma activității de monitorizare a unui ajutor de stat existent Consiliul Concurenței

constată că ajutorul existent nu mai este compatibil cu prezenta lege, acesta îi cere furnizorului să ia măsurile necesare pentru a elimina incompatibilitatea respectivă.

6. Conform informațiilor Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Curții de Conturi, valoarea totală a ajutoarelor de stat acordate în perioada anilor 2011-2020 a constituit 307,3 milioane lei.
7. Având în vedere că măsurile de sprijin raportate au început a fi implementate înainte de intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, acestea au fost incluse în lista schemelor de ajutor de stat existent.

I. BENEFICIARIII MĂSURILOR DE SPRIJIN

8. Ținând cont de prevederile art. 103 (2) alin. (7) al Codului fiscal și art. 4 alin. (18) din Legea nr.1417 din 17.12.1997, de măsurile de sprijin examinate puteau beneficia organizațiile și întreprinderile societăților nevăzătorilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, conform listei organizațiilor și întreprinderilor respective, aprobate de Guvern. Potrivit informației disponibile, de măsurile de sprijin menționate în perioada 2011-2020 au beneficiat 13 întreprinderi.
9. Conform art. 36 din Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, societățile și asociațiile obștești ale persoanelor cu dizabilități pot crea întreprinderi specializate și/sau întreprinderi sociale de inserție care angajează în muncă persoane cu dizabilități:
 - *întreprinderi specializate* – întreprinderile și organizațiile al căror capital statutar este deținut în proporție de 100% de societățile și asociațiile obștești ale persoanelor cu dizabilități, create pentru realizarea scopurilor statutare proprii, în cadrul cărora 50% și mai mult din numărul total al lucrătorilor angajați sunt persoane cu dizabilități (*art. 2 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități*);
 - *întreprinderile sociale de inserție* - sunt întreprinderi sociale care au ca scop crearea locurilor de muncă și încadrarea, în mod prioritar, a persoanelor din categoriile defavorizate ale populației (*art. 36² alin. (2) al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi*).
10. În urma modificării Hotărârii Guvernului nr. 819/2017, a fost unificată lista beneficiarilor de facilități la capitolul T.V.A. și ca urmare, în perioada 2018 – 2021, de măsurile de sprijin examinate au putut beneficia 7 întreprinderi, conform tabelului 1.

Tabelul 1

Lista întreprinderilor și organizațiilor asociației nevăzătorilor, asociației surzilor și societăților invalizilor scutite de TVA fără drept de deducere la importul materiei prime, materialelor, articolelor de completare și accesoriilor necesare procesului de producție, precum și scutite de vărsarea la buget a TVA pentru mărfurile produse și serviciile prestate

Nr. crt.	Denumirea organizației sau întreprinderii, codul fiscal	Fondatorul organizației sau întreprinderii, codul fiscal
1.	Întreprinderea de Instruire și Producție din Orhei S.R.L. c/f 1004606000762	Asociația Obștească „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” c/f 1010620008141
2.	Întreprinderea de Instruire și Producție „Optimist-etern” S.R.L. c/f 1003602010986	Asociația Obștească „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” c/f 1010620008141
3.	Întreprinderea de Instruire și Producție „Coroana Universului” S.R.L. c/f 1003600014267	Asociația Obștească „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” c/f 1010620008141
4.	Întreprinderea de Instruire și Producție „Lumintehnica” S.R.L. c/f 1003600012458	Asociația Obștească „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” c/f 1010620008141
5.	Firma editorial-poligrafică a invalizilor „Infohandi” S.R.L. c/f 1002600004535	Asociația Obștească „Societatea Invalizilor din Republica Moldova” c/f 1012620001364
6.	Firma de producție și comerț „Interplast” S.R.L. c/f 1002600038950	Asociația Obștească „Asociația Surzilor din Republica Moldova” c/f 1010620001751
7.	Întreprinderea de Instruire și Producție „Ambas-Fer” S.R.L. c/f 1003605002142	Asociația Obștească „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” c/f 1010620008141.

Sursa: Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 819/2017

- 11.** Potrivit art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, beneficiar al ajutorului de stat este orice persoană fizică sau juridică independentă, angajată într-o activitate economică ce constă în oferirea de bunuri sau servicii pe o piață.

II. DESCRIEREA MĂSURILOR DE SPRIJIN

- 12.** Măsurile de sprijin raportate Consiliului Concurenței prevedeau scutiri de T.V.A. fără drept de deducere a materiei prime, materialelor, articolelor de completare și accesoriilor necesare procesului propriu de producție, importate de către organizațiile și întreprinderile societăților nevăzătorilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, precum și scutirea organizațiilor și întreprinderilor menționate de la vărsarea la buget a sumei T.V.A. pentru mărfurile produse și serviciile prestate, conform listei organizațiilor și întreprinderilor respective, aprobată de Guvern.
- 13.** Modul de acordare a facilităților menționate, precum și lista organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de vărsare la buget a T.V.A. aferentă mărfurilor produse și serviciilor prestate inițial erau prevăzute în Hotărârile Guvernului nr. 1085/2010 și nr. 182/2013.
- 14.** Urmează de menționat că ulterior, prin Legea nr. 288 din 15.12.2017 (în vigoare din 29.12.2017) a fost abrogat alin. (7) al art. 103 (2) din Codul fiscal, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 1028 din 24.10.2018 (în vigoare din 26.10.2018), au fost abrogate Hotărârile Guvernului nr. 1085/2010 și nr. 182/2013 și a fost modificată

Hotărârea Guvernului nr. 819/2017 (abrogată ulterior prin Hotărârea Guvernului nr. 49 din 29.04.2021 - în vigoare din 01.05.2021).

15. Astfel, cerințele obligatorii pentru organizațiile și întreprinderile asociațiilor nevăzătorilor, asociațiilor surzilor și societăților invalizilor în scopul beneficierii de măsurile de sprijin examinate, precum și lista unică a beneficiarilor erau prevăzute de Regulamentul cu privire la modul de acordare a unor categorii de facilități privind T.V.A. conform prevederilor art. 4 alin.(18) din Legea nr.1417-XIII din 17 decembrie 1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 819/2017.
16. Prin adoptarea Legii nr. 257 din 16 decembrie 2020, a fost abrogat și alin. (18) al art. 4 din Legea nr.1417 din 17.12.1997 (ca urmare a implementării măsurilor de politică fiscală și vamală pentru anul 2021 elaborate de către Ministerul Finanțelor). Ca rezultat, au fost anulate facilitățile fiscale examinate.
17. Motivele principale de anulare a facilităților fiscale în cauză au fost eliminarea abuzurilor și schemelor depistate în procesul implementării măsurilor date, care urmăreau prejudicierea veniturilor bugetului public național, precum și implementarea unor noi măsuri (aprobrate ulterior prin Hotărârea Guvernului nr. 49/2021) orientate spre subvenționarea directă din partea statului, care ar permite, în mod eficient, asigurarea respectării destinației intervenției statului și redistribuirii echitabile a venitului național.
18. Conform viziunii pe termen mediu a Ministerului Finanțelor, exprimată în nota informativă la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind subvenționarea locurilor de muncă (Hotărârea Guvernului nr. 49/2021), opțiunea de acordare a subvențiilor este mai preferabilă decât scutirea de impozite sau aplicarea unor cote reduse de impozitare.
19. În nota informativă la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 257/2020), Ministerul Finanțelor a prezentat o comparare a deficiențelor facilităților fiscale examinate cu mecanismul nou de subvenționare directă, conform tabelului 2.

Tabelul 2

Deficiențele scutirii de T.V.A. și avantajele subvenționării directe

Deficiența scutirii	Avantajele subvenționării directe
Mărimea suportului bugetar nu este corelat cu numărul salariaților cu dizabilități.	Mărimea suportului bugetar este în dependență de numărul salariaților cu dizabilități.
Beneficiază doar o listă de întreprinderi.	Beneficiari - toate întreprinderile care angajează persoane cu dizabilități.
Posibilități de abuzuri și optimizări.	Control eficient de utilizare a banilor publici.

20. Scopul inițial a măsurilor de sprijin examinate a fost crearea premiselor ca mărfurile produse și serviciile acordate de beneficiari să fie competitive pe piața de desfacere, să fie păstrate locurile de muncă existente, să se creeze după posibilitate locuri noi de muncă pentru persoanele cu dizabilități și nu în ultimul rând să se

acumuleze surse financiare pentru finanțarea activităților sociale și de reabilitare a societăților fondatoare.

21. Datorită specificului acestor angajați, pentru menținerea și crearea locurilor de muncă se suportă cheltuieli adăugătoare, care sunt direct legate de capacitățile și productivitatea scăzută a persoanelor cu dizabilități, duratei reduse a timpului de muncă și faptului că prin încadrarea persoanelor cu dizabilități severe nu se urmărește scopul exploatării muncii și căpătarea cu orice preț a profitului ci incluziunea socială a acestor persoane.
22. În Republica Moldova, ocuparea persoanelor cu dizabilități este menționată ca prioritate în toate documentele strategice publice privind ocuparea în general, precum și în ce privește integrarea persoanelor cu dizabilități.
23. Asigurarea dreptului la muncă a persoanelor cu dizabilități este una dintre provocările majore prevăzute de politicile de incluziune socială, promovate la nivel internațional prin Convenția ONU cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități, care a fost ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 166/2010 și la nivel național prin Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.
24. Ratificarea Convenției ONU de către Republica Moldova a marcat o schimbare importantă în abordarea dizabilității, nu doar prin prisma protecției sociale și a stării de sănătate, dar și din punctul de vedere al promovării și respectării drepturilor omului, al incluziunii sociale, al valorii umane și al egalității de șanse.
25. În urma analizei situației specifice domeniului de dizabilitate de către instituțiile implicate, au fost constatate o serie de aspecte particulare, care influențau incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova, printre care și rata scăzută de angajare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități ca rezultat al pregătirii profesionale deficitare, lipsei serviciilor de reabilitare profesională, lipsei locurilor de muncă acomodate rezonabil la necesitățile persoanelor cu dizabilități.
26. În vederea realizării prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și a obiectivelor documentelor strategice naționale, urmează să fie asigurat dreptul persoanelor cu dizabilități la muncă, nu doar prin recunoașterea dreptului fundamental la muncă, ci și prin crearea condițiilor de accesibilitate și adaptare rezonabilă a spațiului, prin asigurarea capacității de exercitare deplină a acestora și promovarea angajării persoanelor cu dizabilități în sectorul public și privat.
27. În cadrul Sesiunii a 26-a a Consiliului ONU pentru drepturile omului din 4 noiembrie 2016, precum și în cadrul Sesiunii a 17-a a Comitetului ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități din 21-22 martie 2017, la care a fost audiat Raportul de țară privind implementarea Convenției ONU, Republica Moldova a primit mai multe recomandări specifice domeniului de dizabilitate. Astfel, se relevă necesitatea întreprinderii în continuare a măsurilor care au ca scop

îmbunătățirea situației persoanelor cu dizabilități și consolidarea, în acest sens, a eforturilor tuturor autorităților administrației publice, societății civile și ale altor actori sociali relevanți.

28. Luând în considerare că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, acțiunea actului normativ sau unele dispoziții ale acestuia încetează dacă a fost modificat sau abrogat, măsurile de sprijin în cauză n-au fost examinate prin prisma Legii cu privire la ajutorul de stat, deoarece din data de 01.05.2021 nu mai sunt aplicabile, ca urmare a încetării acțiunii actelor normative ce au stat la baza acestora, și anume:
- alin. (7) al art. 103 (2) din Codul fiscal;
 - alin.(18) al art.4 din Legea nr.1417 din 17.12.1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal;
 - Hotărârea Guvernului nr. 1085/2010 privind aprobarea Listei organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de T.V.A. la importul materiei prime, materialelor, articolelor de completare și accesoriilor necesare procesului propriu de producție;
 - Hotărârea Guvernului nr. 182 din 13.03.2013 privind aprobarea Listei organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de vărsare la buget a T.V.A. aferentă mărfurilor produse și serviciilor prestate;
 - Hotărârea Guvernului nr. 819 din 18.10.2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a unor categorii de facilități privind T.V.A. conform prevederilor art.4 alin.(18) din Legea nr.1417-XIII din 17 decembrie 1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal.

III.EXPERIENȚA UNIUNII EUROPENE

29. Uniunea Europeană s-a angajat să îmbunătățească situația socială și economică a persoanelor cu handicap pe baza Cartei drepturilor fundamentale și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene.
30. Uniunea Europeană și toate statele sale membre sunt parte la Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (UNCRPD). Acest tratat important a intrat în vigoare pentru Uniunea Europeană în ianuarie 2011 și a orientat conținutul strategiei europene pentru persoanele cu handicap (2010-2020).
31. Participarea deplină economică și socială a persoanelor cu handicap este esențială pentru succesul Strategiei Europa 2020. Obiectivul general al strategiei este de a oferi persoanelor cu handicap capacitatea de a se bucura de drepturi depline și de a beneficia complet de participarea la viața socială și economică europeană, mai ales prin intermediul pieței unice.
32. Experiența țărilor membre a Uniunii Europene atestă că ajutorul de stat de natura renunțarilor la venituri bugetare (scutiri și reduceri de la plata taxelor și impozitelor, anulare a penalităților și majorărilor de întârziere la plata obligațiilor către stat etc.) sunt, de regulă, mai nocive pentru economia de piață decât cele sub

forma cheltuielilor bugetare (subvenții, subsidii, etc.). Ajutoarele de stat din categoriile cheltuielilor bugetare (subsidii, subvenții, etc.) sunt considerate mai puțin dăunătoare pentru concurență și totodată, mai transparente și mai simplu de cuantificat în cazul schemelor de ajutor de stat sau ajutoarelor individuale.

Reieșind din constatările expuse, în vederea realizării angajamentelor asumate prin art. 340 și 341 al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, precum și în temeiul art. 39 lit. j), art. 41 alin. (1) lit. q) al Legii concurenței nr. 183/2012 și art. 3, art. 12 și art. 20 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. Măsurile de sprijin acordate sub formă de scutiri de la T.V.A. fără drept de deducere a materiei prime, materialelor, articolelor de completare și accesoriilor necesare procesului propriu de producție, importate de către organizațiile și întreprinderile societăților nevăzătorilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, precum și de scutire a organizațiilor și întreprinderilor menționate de la vărsarea la buget a sumei T.V.A. pentru mărfurile produse și serviciile prestate, conform listei organizațiilor și întreprinderilor respective, aprobată de Guvern, nu mai sunt aplicabile, ca urmare a încetării efectului actelor normative ce au stat la baza acestora.
2. Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat vor exclude măsurile de sprijin prevăzute în pct. 1 din partea dispozitivă a prezentei decizii, din lista schemelor de ajutor de stat existent care se prezintă anual Consiliului Concurenței.
3. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal și Serviciului Fiscal de Stat.
4. Partea dispozitivă a deciziei va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Ion MAXIM
Vicepreședinte